

Referat

VEU-rådsmøde nr. 55

afholdt onsdag den 6. november 2019 kl. 14.00 – 16.30

i Undervisningsministeriet, Frederiksholms Kanal 26,

Fægtesalen

Til stede: Kjeld Møller-Pedersen (formand), Nanna Højlund, Thomas Felland, Claus Eskesen, Pia Maul Andersen, Charlotte Netterstrøm, Lars Espersen, Gerda K. Thomassen, Kaper Palm, Gitte Brückner, Stig Holmelund Jarbøl, John Meinert Jacobsen, Jannik Bay, Rasmus Enemark, Lone Folmer Berthelsen, Tina Voldby, Jakob Krohn-Rasmussen, Casper Burlin, Christina Laugesen, Christine Bernt Henriksen, Mette Berg, Mette Baltzer Knudsen, Lone Vingtoft, Louise Seidler Johansen, Michael Kaas Andersen, Frank Jørgensen (i stedet for Hanne Pontoppidan), Henrik Saxtorph (sekretær).

Til stede fra Børne- og Undervisningsministeriet: Signe Tychsen-Philip, Lisbeth Bang Thorsen, Josina Moltesen, Anne Mette Vang-Rydall, Mette Lyshøj, Mikkel Skydsgaard, Nicoline Harreskov Malene Vangdrup og Maja Munk Birch.

1 Godkendelse af dagsorden

Formanden bød velkommen og orienterede om, at der er indstillet i alt to nye medlemmer og en ny tilforordnet, nemlig fra DA Uddannelseskonsulent Casper Burlin, Dansk Erhverv, i stedet for Ilkay Yüksel, og fra KL Specialkonsulent Mette Berg i stedet for Christian Larsen samt fra Erhvervsministeriet Helle Osmer Clausen til fortsat at være tilforordnet. Ministerens resolution forelå efterfølgende den 24. november 2019.

Ligeledes blev seminariets oplægsholdere budt velkommen.

Dagsordenen blev udsendt med mail den 30. oktober og med en opdatering udsendt den 1. november med bilag til pkt. 5 om fællesmødet med REP, pkt. 6 om forbrug og aktivitet samt til pkt. 8 program til seminariet.

Formanden pointerede, at dagsordenen var begrænset, for at seminariet om digital læring kunne begynde ca. klokken 14.30, ligesom mødet var forlænget til 16.30.

Dagsordenen blev herefter godkendt.

2 Godkendelse af referat fra VEU-rådsmødet den 18. september 2019

Formanden oplyste, at sekretariatet ikke havde modtaget ændringsbemærkninger og spurgt, om rådet havde bemærkninger til referatet.

Repræsentanten for DFS, De landsdækkende oplysningsforbund, Foreningen af Dag-højskoler og Foreningen af Ledere ved Danskuddannelserne havde en bemærkning til referatet af pkt. 5 om udbudsrunder på AMU-området:

”Repræsentanten for DFS, De landsdækkende oplysningsforbund, Foreningen af Daghøjskoler og Foreningen af Ledere ved Danskuddannelserne spurgte til, hvorfor AOF ikke havde kunnet søge og bad derfor om en præcisering af årsagen, idet AOF opfatter sig selv som en privat uddannelsesinstitution på linje med andre private udbydere.

Lisbeth Bang Thorsen svarede, at man i forbindelse med den lovgivning, der implementerede trepartsaftalen havde forholdt sig eksplicit til AOF’s ønske i lyset af AOF’s hørings svar. Resultatet var blevet, at folkeoplysende foreninger ikke kan godkendes til generelt udbud af AMU, men at det med en bekendtgørelsesændring var muliggjort, at AOF kan indgå udliciteringsaftale med godkendte udbydere om at afholde af uddannelser fra fælleskataloget.

Repræsentantens bemærkning drejede sig om, at det var Landsforbundet AOF Danmark, der var udelukket fra at søge, men ikke den enkelte AOF afdeling, der netop er private virksomheder.

Lisbeth Bang Thorsen henviste til Ministerens svarbrev på AOF’s henvendelse om dette spørgsmål. Det blev i forbindelse med lovgivningsprocessen fastslået, at AOF (både landsforbund og enkelte afdelinger) faldt uden for den kreds, som kunne opnå generel godkendelse til udbud af AMU.

Formanden konstaterede herefter, at der ikke var yderligere bemærkninger. Referatet blev godkendt.

Punkter til drøftelse

3 Meddelelser fra Formanden

Formanden henviste til oplysningerne i forklædet og det udsendte materiale. Analyserne fra DEA viser bl.a., at dels har 60 – 64 årige større sandsynlighed for beskæftigelse som 65-årig, når de gør brug af VEU-systemet, dels at faglærte møder en række barrierer for at deltage.

FH bemærkede, at analysen om ”Tilbagetrækning og brugen af VEU” er en væsentlig undersøgelse af betydningen af begrebet livslang læring. I analysen om ”Motivation og efteruddannelse” mangler der i litteraturlisten den analyse af virksomhedernes motivation, som Epinon har udarbejdet på vegne af FH, hvilket man skal være opmærksom på, fordi analysen faktisk havde en pointe om, at motivationsspørgsmålet ikke alene påhviler den enkelte men i lige så høj grad arbejdsgiveren. Motivationen for at påbegynde en efteruddannelse er vigtig, men motivationsspørgsmålet er nuanceret, og det hænger ofte sammen med, i hvilken grad man er blevet opfordret af sin arbejdsgiver til at deltage.

DA fandt, at det var vigtigt med disse analyser for at få en så velfunderet information som muligt, ligesom man var enig med FH om motivationens betydning for læring. I den forbindelse er det vigtigt, at ideen med efteruddannelse gøres konkret for medarbejderne fx med virksomhedsforlagt undervisning og målrettede kurser.

Formanden afsluttede herefter punktet

4 **Meddelelser fra Undervisningsministeriet**

Formanden gav ordet til ministeriet.

Signe Tychsen Philip orienterede om, at der i forbindelse med implementeringen af trepartsaftalen fra 2017 ønskes udarbejdet en undersøgelse af voksnes dansk- og regnefærdigheder. Oplæg til undersøgelse er sendt i udbud med en 4-ugers svarfrist. Undersøgelsen skal være færdig i september 2020.

Det er udmeldt til efteruddannelsesudvalgene og skolerne, at der kan søges om økonomisk hjælp til it-understøttelsen af prøver på AMU. Udvalgene kan søge i 2019 og skolerne får midler (4 mio. kr) i 2020. Ud over den kortsigtede løsning med ekstra midler til skoler og efteruddannelsesudvalg arbejdes der også på en langsigtet løsning – at de decentrale løsninger på sigt skal afløses af en permanent fælles og ensartet digital løsning for alle efteruddannelsesudvalg. Endelig afklaring heraf vil blive drøftet i forbindelse med en eventuel genforhandling af den nuværende trepartsaftale, der udløber i 2021.

Lisbeth Bang Thorsen orienterede om, at der var afholdt et velbesøgt møde med skolerne mandag den 4. november om prøver og administrativ praksis i forbindelse med kommende prøver. Mødet gentages i Århus i begyndelsen af december. Ministeriet har indtryk af, at sektoren for alvorlig er ved at gøre sig klar, og lige nu modtager ministeriet mange ansøgninger fra efteruddannelsesudvalgene om godkendelse af de kommende prøver.

Endvidere har ministeriet modtaget ansøgninger til UUL puljen på tilsammen på 33 millioner kroner, hvor der kun er 20 mio. til rådighed. Ansøgningsresultatet forelægges for VEU. Topscoren blandt ansøgningerne er temaet om digitale læringsforløb med ansøgninger på 11,3 mio.

FH kvitterede for ministeriets information.

DA kvitterede for oplysningerne om puljen til prøverne, men gjorde opmærksom på, at ministeriets udsendte informationsbrev til udvalg og skoler havde vist sig at være svært at forstå, hvorfor en redigeret tekst måske skulle udsendes for at sikre, at alle modtagere havde forstået informationen.

STUK har modtaget enkelte spørgsmål til den udsendte udmelding, som er afklaret bilateralt.

Formanden afsluttede herefter punktet.

Punkter til drøftelse og beslutning
- evt. med henblik på en udtalelse til undervisningsministeren

5 Vurdering af / opfølgning på det fælles møde for VEU-rådet og REP mandag den 30. september kl 13 – 16

Formanden henviste til det udsendte materiale med den vurdering, at det kommende fællesmøde skal have et større fokus på konkrete og aktuelle emner, som kan drøftes, end på at præsentere information. Det vil FU tage op med REP's FU på et forberedende møde i løbet af foråret 2020.

FH var enige i formandens vurdering med den tilføjelse, at AMU ikke var tilstrækkelig i fokus, sådan som tilfældet var med de videregående uddannelser. Fællesmødet må også gerne afspejle det arbejde, som foregår i VEU-rådet.

DA fandt, at fællesmødet gav mulighed for at mødes på tværs af uddannelsesområderne, men at mødet manglede en bredere dialog mellem rådene, hvilket kunne skabe et mere dynamisk engagement.

Formanden oplyste afslutningsvis, at det udsendte udkast til referat var tiltrådt af REP's formand, og at FU vil i samarbejde med REP's FU finde en mere engagerende form med et aktuelt indhold, hvor der er mere fokus på amu.

6 Forbrug og aktivitet på det almene og erhvervsrettede voksen- og efteruddannelsesområde i 3. kvartal 2019

Formanden henviste til det udsendte materiale med den bemærkning, at nu viser rapporten en markant stigning i aktiviteten.

Mikkel Skydsgaard tilføjede, at i forhold til FVU er der tilført nogle nye kategoriseringer, og at det er foreløbige tal, der efterfølgende kan ændre sig.

FH glædede sig over den markante stigning, men påpegede, at der ikke var samme stigning i forbindelse med ordblindeundervisningen (OBU), hvilket mistænkes at skyldes den ændrede økonomi i forbindelse med udbuddet af denne undervisning. Rådet skal have fokus på denne udvikling.

DA var enig med FH. Det er et problem, at det ikke går godt på OBU-området. Det er ganske vist glædeligt, at udviklingen går den rigtige vej for AMU, men på it- og sosuområdet går det stadig ikke den rigtige vej. Det overrasker, at områderne udvikler sig så forskelligt. **DA** ønskede derfor, på sigt at få en baseline til at kunne følge de kommende års udvikling med en større detaljeringsgrad, end der er i forbrugsrapporten. Det blev foreslået, at FU tog spørgsmålet op næste FU-møde.

Repræsentanten for Danske HF og VUC fandt, at udviklingen på OBU var bekymrende. Besparelserne, som omfatter et minimumskrav til antallet af elever på et hold, medfører et

mindre udbud. Kunne rapporten differentiere OBU med virksomhedsrettede kurser og de øvrige aktiviteter hver for sig, hvilket ville give et bedre overblik?

Mikkel Skydsgaard vil undersøge mulighederne.

Repræsentanten for DFS, De landsdækkende oplysningsforbund, Foreningen af Dag-højskoler og Foreningen af Ledere ved Danskuddannelserne tilføjede, at OBU, som ikke udbydes i samarbejde med virksomhederne, er beskåret voldsomt.

Repræsentanten for Danske HF og VUC henledte opmærksomheden på, at Jobcentrene var interesserede i at udbyde fagene FVU-digital og -engelsk til ledige målgrupper, men da disse fag er målrettede som undervisningsaktiviteter til virksomheder, så kan det ikke lade sig gøre. Der blev hermed bragt til rådets kendskab.

Lisbeth Bang Thorsen supplerede med at oplyse, at det er en del af trepartaftalen, at disse to fag kun udbydes som undervisningsaktiviteter til beskæftigede på virksomheder, hvorfor det skal tages op i den sammenhæng.

Formanden afsluttede herefter punktet med følgende opsummering:

- Nanna Højlunds artikel på A4 om ”Rygterne om AMUs snarlige død er stærkt overdrevne” kan med fordel følges op af andre med det formål at tale AMU-uddannelserne op.
- Økonomien har afgørende betydning for den nuværende situation for OBU. Læsefærdigheder er nødvendige for at varetage et job, så udviklingen er dybt bekymrende. FU vil overveje, hvordan emnet kan tages op.
- Målgruppen for FVU digital og engelsk er begrænset, så det vil give mening at tage spørgsmålet om ledige op i trepartsaf talekredsen.
- Aktivitetstal og generel videndeling vedrørende det almene område vil FU ligeledes overveje, men umiddelbart falder emnet ikke inden for rådets rammer.

Punkter til orientering og eventuel drøftelse

7 **Evt.**

Ingen bemærkninger

8

Seminar om Digital Læring

Formanden bød alle velkomne til seminariet om digital læring. Et emne rådet også har beskæftiget sig med tidligere. På sidste rådsmøde blev det besluttet at afholde et seminar om digital læring i fortsættelse af dette rådsmøde.

Programmet fremgår af bilag 1 til referatet, ligesom oplægsholderens power point præsentationer vedlægges referatet.

Derefter gav formanden ordet til oplægsholderne:

1. Kontorchefer i Børne- og Undervisningsministeriet, Josina Moltesen (STIL) og Lisbeth Bang Thorsen (STUK), orienterede om Rammer, begrebsafklaring og perspektivering.

Oplægget drejede sig om begrebet fjernundervisning ift. gældende lovgivning. Herefter blev forskellig brug af begreberne e-læring, fjernundervisning og blended learning gennemgået.

Afslutningsvis præsenterede Josina Moltesen to projekter fra trepart III aftalepunkterne om en national strategisk indsats for digitalisering af VEU: Pulje til forsøg med samarbejdsmodeller om digitale undervisningsforløb på VEU-området og projekt om kapacitetsopbygning for undervisere på almen voksen- og efteruddannelse.

Fra den efterfølgende spørgerunde kan følgende nævnes:

- Er projekt om samarbejdsmodeller afgrænset til AMU i udbudsmaterialet? *Hertil blev svaret, at puljen kan søges af AMU-udbydere*
- Hvordan er projekterne fordelt? *Det ene projekt retter sig mod AMU, mens det andet primært er målrettet almen VEU.*
- Hvordan kordineres ansøgningerne til projekt om samarbejdsmodeller, så efteruddannelsesudvalgene orienteres om, hvem der modtager midler fra puljen? *Puljen kan søges i samarbejder mellem minimum to AMU-udbydere. Andre parter kan også indgå i samarbejdet. Modtagerne af puljen vil blive offentliggjort i slutningen af 2019. Der vil ske løbende videndeling mellem modtagerne af puljen og andre interesserede.*
- Der blev derfor også spurgt til, om udbuddet ville ramme rigtigt? *Puljen er en mulighed for, at AMU-udbydere kan få mulighed for at teste nye samarbejdsmodeller, der senere kan udbredes.*

Yderligere oplysninger om puljen kan findes på følgende hjemmeside:

<https://www.uvm.dk/puljer-udbud-og-prisuddelinger/puljer/puljeoversigt/aktive-puljer/pulje-til-forsog-med-samarbejdsmodeller-om-digitale-undervisningsforloeb-paa-veu-omraadet>

2. Anni Pilgaard Christiansen, HF og VUC Fyn orienterede om FVU-digital og erfaring med digital læring i almen VEU.

Oplægget drejede sig om, hvordan digital læring kan foregå i praksis. Det blev undervejs demonstreret, hvordan undervisning med anvendelse af digitale hjælpemidler kan foregå, ved at Anni koblede op på en igangværende undervisning, hvor der blev stillet spørgsmål til læreren.

Live demonstrationen viste både praksisnær undervisning og interaktion mellem underviser og elever og mellem eleverne. På denne måde kom eleverne også til at lære hinanden at kende, selv om de ikke fysisk var i samme lokale.

Fra den efterfølgende spørgerunde kan følgende nævnes:

- Er denne undervisningsform, vi har fået demonstreret, karakteriseret som fjernundervisning ift. det gældende regelsæt? *Ministeriet svarede ja med den tilføjelse, at vurderingen sker for hver enkel kursist ift. de gældende regler.*
- Er undervisningskvaliteten den samme som ved ren tilstedeværelsesundervisning? *Erfaringen viser, at der er dårligere gennemførelse for de elever, der kun benytter sig af fjernundervisning. Gruppen af deltagere på hhv. fjernundervisning og ordinære hold har imidlertid forskellige karakteristika.*
- Anvendes digitale læremidler også i ren tilstedeværelsesundervisning? *Ja, de samme værktøjer som læringsplatform og digitale læringsrum anvendes af alle kursister.*

3. Søren Steen Nielsen, Senior xR Specialist i Group Learning & Development, Grundfos og tillidsrepræsentant Anni Holmberg Poulsen orienterede om Virtual Reality Training (VR).

Grundfos, Factory of the future, er et område i en fabrik, hvor digitaliseringsløsninger afprøves og modnes med betydning for både blue og white collar medarbejdere. Oplægget fokuserede på den digitale transformation og de forandringer, som det medførte i produktionen samt de udfordringer, som medarbejderne oplevede. God læring skaber dygtige medarbejdere og dermed et højt output.

Udgangspunktet er at fastslå medarbejdernes digitale parathed, førend et kursusforløb kan sammensættes. Fordelene ved VR er, at det er virkelighedsnært, netop fordi det foregår i 3D, så indlæringen bliver mere effektiv. Deltagerne opnår en kompetence, hvor de behersker det pågældende emne og er i stand til at instruere andre.

Grundfos anvender et undervisningsbegreb, der ikke kendes i AMU sammenhænge, nemlig ”Profil individuel coaching”, der har til formål at basere undervisningen på den enkelte elevs forudsætninger, hvilket Grundfos havde gode erfaringer med.

Fra den efterfølgende spørgerunde kan følgende nævnes:

- Hvordan er medarbejdernes vurdering? *De er gode – og det er væsentligt at pointere, at medarbejderen ikke skal være superbruger, men opnå et forståelsesniveau, som kan anvendes i det daglige arbejde.*
- Det ser ud til, at VR kræver en stor investering? *Ja, her er tale om en investering på mindst kr. 4-500.000 per applikation med efterfølgende udgifter til justeringer.*
- Samarbejder Grundfos med relevante undervisningsinstitutioner? *Ja. På nuværende tidspunkt for at undersøge mulighederne for etablere en fælles undervisning.*
- Dette oplæg viser dels, hvor vigtigt det er at få virksomhedsnære præsentationer, dels at det er nødvendigt med fokus på udstyrssiden.
- Der fremkom endvidere nogle bemærkninger om kombinationen mellem VR og læringsformer.

Afslutningsvis kunne Søren og Anni fortælle, at Grundfos var nomineret til Learning Awards.

Herefter fulgte tre korte problematiserende oplæg om muligheder samt formelle og uformelle barrierer ved afholdelse af undervisning baseret på digital læring, som indledning til en paneldebat. Imidlertid medførte den begrænsede mødetid, at paneldebatten ikke blev gennemført.

4. Lars Ringgaard Kristensen, Aalborg Handelsskole, underviser med ansvar for it- og digitalisering orienterede om digital læring og didaktik

Man skal ikke sætte strøm til den undervisning, man gennemfører i dag, men derimod tænke nyt. Det er vigtigt at huske de pædagogiske tiltag, der er lavet henover de sidste mange år, når man laver digital læring, så det ikke bliver en ny version af den sorte skole.

Fordelen ved digital læring er, at elever kan få viden ved instruktionsvideoer kombineret med kontrolspørgsmål eksempelvis for at erhverve et certifikat.

5. Camilla Løkkegaard, TEC (København), Leder af Sekretariatet for Digitalisering, orienterede om online udbud af 3 AMU-kurser i relation til potentiale og barrierer

Digital læring giver mulighed for at kombinere teori og praksis, samtidig med at praksisundervisningen kan foregå digitalt uden etablering af omkostningskrævende arbejdsmiljøer. Det må aldrig blive til et brevkursus.

Potentialet er for eksempel, at undervisningen kan tilføjes mere viden i en ny sammenhæng, ligesom barrieren for eksempel er, at de sociale rammer bliver udfordret.

Men digital læring giver mulighed for at uddanne flere elever, uden at det medfører en omkostningsforøgelse. Dog skal man være opmærksom på, at erfaringen viser, at markedsføringen er en anden end ved tilstedeværelseskurser.

6. Torben Pedersen, direktør på AMU Vest, orienterede om at mange elever er ikke parat til digital læring.

Tilfredsheden og udbyttet er stadig størst ved traditionel klasse-/tavleundervisning, fordi digital læring kræver en anvendelse af den digitale teknik, som elever i alderen 40 – 55 år ikke har erfaring med at anvende, og derfor har underviserne kun begrænset erfaring med anvendelse af digital baseret pædagogik.

I forbindelse med certifikatkurser stiller andre myndigheder krav til undervisningsformer og timetal, der gør, at der ikke kan udstedes certifikater på baggrund af hel eller delvis fjerundervisning.

Imidlertid kan digitale undervisningsmaterialer anvendes med succes som støtte til indlæringen.

Formanden takkede oplægsholderne for deres præsentationer, der kan danne baggrund for en efterfølgende drøftelse i rådet.

Mødet slut kl 17.50.

Bilag 1

Seminar om digital læring og kompetencekrav

VEU-rådets drøftelse om fjernundervisning og digital læring afholdes den 6. november 2019.

Program:

14.25 – 14.35 Det ordinære rådsmøde afsluttes og seminariet introduceres.

v/ formanden Kjeld Møller Pedersen

14.35 - 14.45 Rammer, begrebsafklaring og perspektivering

v/ ministeriet, der kort orienterer om:

1. de nuværende regler og de muligheder, der er for digital læring med baggrund i det udsendte notat til rådet om ”Rammer og regelgrundlag for fjernundervisning på VEU”.
2. de begreber, der anvendes i regelgrundlaget sammenholdt med begreber, som også anvendes: tilstedeværelsesundervisning, synkron og asynkron undervisning, flow-tv vs. streaming
3. perspektiveringen relateret puljen for AMU-samarbejdsprojekter, som aktuelt kan søges af AMU-udbydere.

14.45 – 15.00 FVU-digital og erfaring med digital læring i almen VEU

v/ Anni Pilgaard Christiansen, HF og VUC Fyn:

Potentialer for digital læring og fjernundervisning: Et konkret eksempel på, hvordan digital læring rent faktisk anvendes relateret de nuværende regler og rammer ift. udvikling af e-læring.

15.00 – 15.35 Virtual Reality Training (VR) / Grundfos Factory of the future

v/ Søren Steen Nielsen, Senior xR Specialist i Group Learning & Development, Grundfos:

VR som en digital lærings mulighed på Grundfos. Perspektivering til muligt samarbejde med uddannelsesinstitutioner om udvikling af generisk VR indhold, og refleksion om en national indsats for VR og digital læring.

v/ tillidsrepræsentant Anni Holmberg Poulsen:

Hvordan de digitale forandringer skaber behov hurtig oplæring, og hvordan medarbejderne bedste engageres i udviklingen

15.35 – 15.45 Pause

15.45 Paneldebat om potentialet i formelle og uformelle barrierer for digital læring i AMU

Problematiserende oplæg om muligheder samt formelle og uformelle barrierer: Er der nogen hindringer for afholdelse af undervisning baseret på digital læring?

Indledes af

- *Lars Ringgaard Kristensen, Aalborg Handelsskole, underviser med ansvar for it- og digitalisering*
- *Camilla Løkkegaard, TEC (København), Leder af Sekretariatet for Digitalisering*
- *Torben Pedersen, AMU Vest, direktør*